

Округли сто о задужбинама

Јасмина Т. Болонже
Председник, Конгрес српског уједињења

Веома ми је драго што је Конгрес српског уједињења заједно са Задужбином Студеница организовао овај округли сто, на коме ће се дискутовати о вредностима задужбина, као и о начинима да се та традиција врати у Србију.

Као што знамо, српско племство, свештенство и њихове породице су установиле задужбине још од времена Стефана Немање. Због њихове посвећености нечему вреднијем од себе, данас можемо да видимо и доживимо верске и културне споменике нашег народа: Студеницу, Манасију, Крушедол и многе друге. Ова традиција се притајила током Отоманске окупације, али је поново оживела од касног осамнаестог века, до почетка двадесетог века. Као резултат, имамо многе прелепе зграде у Београду, као и у другим градовима. Њих су подизали грађани, али у сврху општег добра: школе, библиотеке и позоришта.

На несрећу, традиција грађана који дају на добро заједнице је поново угушена током комунистичке ере, када је владајућа класа веровала да је “држава”, која делује у име “народа” изнад свега осталог. Овај систем владавине не да није водио према економском расту, него је гушио и приватну иницијативу, која је покретачка снага раста и успеха, и економског и културног.

Много тога иде у прилог оснивању задужбина. У Сједињеним државама, имамо цео пакет закона (корпоративних и пореских) који су донети како би се олакшало давање у хуманитарне сврхе, као и да би људи били уверени да њихове донације неће бити злоупотребљене. Не само да су све цркве у Америци резултат личне иницијативе, већ се исто може рећи и за многе болнице, универзитете, оперске куће, балетске трупе, музеје и друге хуманитарне, културне и образовне установе.

Када погледамо у историју, видимо да наши најбољи споменици и организације нису основане од стране Влада, него од стране појединаца и породица које су имале визију како да побољшају своје друштво и окружење. Конгрес српског уједињења охрабрује рестаурацију ове богате традиције у Србији.